

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1:
Titlul proiectului de act normativ
LEGE
privind securitatea și apărarea cibernetică a României

Secțiunea a 2-a:
Motivul emiterii actului normativ

2.1 Sursa proiectului de act normativ

Proiectul a fost inițiat de Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării în temeiul art. 1, alin. (3) și art. 4, alin. (1) din HG nr. 371/2021.

MCID inițiază proiectul de lege, în calitate de coordonator de reformă, pe Componenta C7 - Transformare digitală, reforma 3, conform Anexei la OUG nr. 124/2021 coroborat cu Acordul de finanțare dintre MIPE și MCID.

2.2 Descrierea situației actuale

În contextul tot mai intensei digitalizări a întregului spectru de relaționare și comunicare, securitatea și apărarea cibernetică reprezintă o prioritate pentru fiecare stat.

În condițiile transpunerii în legislația națională a prevederilor Directivei (UE) 2016/1148 a Parlamentului European și a Consiliului privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și a sistemelor informatice în Uniune, cunoscută ca Directiva NIS, prin Legea nr. 362/2018 privind asigurarea unui nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și sistemelor informatice, coroborate cu prevederile art. 72 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene au devenit evidente responsabilitatea națională și necesitatea reglementării domeniului securității și apărării ciberneticice.

Totodată, preocupările Uniunii Europene în domeniul securității ciberneticice și interesul pentru dezvoltarea acestuia transpar din deciziile anunțate în decembrie 2020 de elaborare a unei noi strategii de securitate cibernetică, de stabilire la București a Centrului European de Competență Industrială, Tehnologică și Cercetare în domeniul securității ciberneticice, precum și din intenția de extindere a prevederilor Directivei (UE) 2016/1148, respectiv Directiva NIS 2.

Agresiunile ciberneticice sunt caracterizate de un nivel ridicat de risc, cu tendințe de evoluție în creștere a impactului și probabilității de materializare, vizând cu predilecție rețelele și sistemele informatice ale instituțiilor publice, sau care susțin furnizarea de servicii publice ori de interes public.

Problematica securității și apărării ciberneticice, ca dimensiune a securității naționale, a devenit prioritară, astfel că sunt necesare demersuri de reglementare pentru dezvoltarea de mecanisme coerente și eficiente pentru asigurarea securității și apărării rețelelor și sistemelor informatice de interes național.

În prezent nu există cadrul legislativ care să creeze cadrul de cooperare operațională directă, concretă și coerentă, care să stabilească responsabilitățile și atribuțiile specifice pentru asigurarea apărării ciberneticice la nivel național.

Pentru a implementa prevederile *Hotărârii de Guvern nr. 1321/2021 privind aprobarea Strategiei de securitate cibernetică a României, pentru perioada 2022-2027, precum și a Planului de acțiune pentru implementarea Strategiei de securitate cibernetică a României, pentru perioada 2022-2027, precum și pentru a asigura complementaritatea cu prevederile Ordonanței de urgență nr. 104/2021 privind înființarea Directoratului Național de Securitate Cibernetică, aprobată prin Legea 11/2022 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului numărul 104/2021 privind înființarea Directoratului Național de Securitate Cibernetică* și cu măsurile privind apărarea cibernetică este nevoie de elaborarea unei legi care să integreze aspectele specifice, manifestate în spațiul cibernetic.

Prin Programul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), România și-a asumat implementarea măsurii „Asigurarea securității cibernetică a entităților publice și private care dețin infrastructuri cu valențe critice” (Componenta 7 - Transformare digitală – Reforma 3). În jalonul 151, indicatorul de implementare prevede „Dispoziție legală care indică intrarea în vigoare a Legii privind apărarea și securitatea cibernetică a României”. Conform negocierilor și angajamentelor rezultate prin PNRR, Legea privind apărarea și securitatea cibernetică a României trebuie să stabilească cadrul juridic și instituțional pentru organizarea și desfășurarea activităților din domeniul securității cibernetică și al apărării cibernetică, mecanismele de cooperare și răspunsurile instituțiilor în domeniile în cauză.

Date fiind incertitudinile conceptuale și diferențele de interpretare a prevederilor Dreptului Internațional Public aplicate domeniului cibernetic, în special în privința atribuirii activității cibernetică răuvoitoare, precum și inexistența unor inițiative internaționale similare, demersurile pentru crearea unui proiect de Lege a securității și apărării cibernetică viabil au trebuit să exploreze concepte, incidente și soluții din mediul internațional, care să fie raportate la realitățile și specificul legislației și instituțiilor naționale.

Totodată, dezvoltarea la nivel național a unor capacități specializate, cu arii de acțiune delimitate, așa cum este de exemplu Comandamentul Apărării Cibernetică din cadrul Ministerului Apărării Naționale, crește necesitatea relaționării operaționale interinstituționale flexibile.

De asemenea, dezvoltarea entităților specializate la nivelul instituțiilor din domeniile apărării, ordinii publice și securității naționale permite abordarea unui spectru larg de incidente și atacuri cibernetică în deplină capacitate de reacție.

Crearea unui cadru de relaționare și cooperare între autoritățile cu competențe în domeniul securității și apărării cibernetică oferă posibilitatea utilizării eficiente a resurselor, inclusiv prin dezvoltarea și exploatarea în comun a unor capacități specializate.

Accentuarea necesității de stabilire a responsabilităților și competențelor, la nivel național, a fost determinată de utilizarea extensivă a mediului online pentru desfășurarea activităților lucrative și educaționale, din cauza restricțiilor impuse de pandemia de SARS-CoV-2.

În lipsa acestei legi, statul român nu va dispune de pârghiile necesare diminuării vulnerabilităților de securitate cibernetică și asigurării apărării cibernetică, în scopul reducerii riscurilor la adresa securității rețelelor și sistemelor informatice ale statului.

Prezentul proiect a fost întocmit cu luarea în considerare a criticilor aduse prin Decizia nr. 17/2015 a Curții Constituționale asupra obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii privind securitatea cibernetică a României.

2.3 Schimbări preconizate

Proiectul Legii privind securitatea și apărarea cibernetică este un proiect legislativ nou, care reglementează cadrul juridic și instituțional referitor la organizarea și desfășurarea activităților

din domeniile securitate cibernetică și apărare cibernetică, mecanismele de cooperare și responsabilitățile instituțiilor cu atribuții în domeniile menționate.

Obiectivele prezentului proiect de lege sunt:

1. Crearea de rețele și sisteme informatice sigure și reziliente;
2. Elaborarea și adoptarea unui cadru normativ și instituțional consolidat;
3. Consolidarea unui parteneriat public-privat, pragmatic, pe linia securității ciberneticice;
4. Asigurarea rezilienței prin abordare proactivă și descurajare;
5. Transformarea României într-un actor relevant în arhitectura internațională de cooperare în domeniul securității ciberneticice.

Adoptarea prezentului proiect de lege va institui, la nivel național, un cadru normativ care va permite crearea instrumentelor instituționale și a mecanismelor de acțiune integrată și cooperare interinstituțională în domeniile securitate și apărare cibernetică, prin:

- definirea domeniilor de activitate, atribuțiilor și responsabilităților fiecărei instituții/autorități în domeniul securității ciberneticice la nivel național;
- definirea rolului, compunerii și atribuțiilor Consiliului Operativ de Securitate Cibernetică, ca mecanism de coordonare a instituțiilor din domeniile apărare, ordine publică și securitate națională și a DNSC;
- organizarea sistemului de management a incidentelor de securitate cibernetică, la nivel național. În acest sens, au fost stabilite responsabilitățile privind managementul incidentelor de securitate cibernetică adecvate fiecărei instituții din domeniul apărării, ordinii publice și securității naționale, precum și posibilitățile de cooperarea interinstituțională, inclusiv cu DNSC, pentru situațiile în care capacitățile proprii de asigurare a securității sunt depășite sau există riscul propagării efectelor incidentului de securitate cibernetică în alte rețele;
- definirea sistemului național de alertă cibernetică și a atribuțiilor instituțiilor/autorităților în situații de alertă;
- reglementarea aspectelor privind asigurarea rezilienței rețelelor și sistemelor informatice, la nivel național, în spațiul cibernetic;
- stabilirea cadrului general de reglementare pentru acțiunile militare în spațiul cibernetic. Astfel, a fost introdus conceptul de rezervă de specialiști în securitate și apărare cibernetică, au fost stabilite responsabilități privind procesul de reglementare și constituire a acestei rezerve de specialiști și au fost incluse prevederi referitoare la responsabilitățile instituțiilor din domeniile securității, ordinii publice și securității naționale privind formarea profesională și instruirea în domeniul securității și apărării ciberneticice;
- reglementarea anumitor aspecte privind cercetarea, dezvoltarea, inovarea în domeniul securității ciberneticice;
- stabilirea cadrului de cooperare, la nivel național și în relațiile internaționale, în domeniul securității, precum și în privința apărării ciberneticice, unde MApN este autoritate competentă.

Astfel, prin intermediul arhitecturii de cooperare inter-instituțională instituită prin această lege, se asigură o coerență crescută în ceea ce privește răspunsul la incidente sau atacuri ciberneticice, precum și responsabilități clare și predictibilitate în ceea ce privește tipul de acțiuni desfășurate de fiecare instituție din domeniile apărării, ordinii publice și securității naționale.

De asemenea, abordarea acestui proiect de lege privind securitatea și apărarea cibernetică permite un răspuns coerent, ajustat, proporțional și efectiv, indiferent de situație, pornind de la un incident de securitate izolat, până la un atac cibernetic complex efectuat la nivelul unei instituții, sau asupra mai multor rețele și sisteme informatice aflate în responsabilitatea mai multor instituții.

Implementarea măsurilor menționate va contribui la creșterea nivelului de securitate cibernetică a rețelelor publice pe plan național și internațional și va preveni apariția unor situații în care rețele și sisteme informatice naționale sunt utilizate pentru propagarea campaniilor de atacuri cibernetice împotriva rețelelor și sistemelor informatice aparținând altor state.

Adoptarea prezentei legi oferă posibilitatea instituțiilor publice să colaboreze cu entitățile din sectorul privat și din mediul academic, cu asociațiile profesionale și organizațiile neguvernamentale.

Totodată, această lege stabilește un cadru armonizat de acțiune a autorităților și instituțiilor publice cu responsabilități și capacități specifice contracarării amenințărilor cibernetice.

Având în vedere contextul în care, la nivelul Alianței Nord-Atlantice, s-a luat decizia de declarare a spațiului cibernetic ca mediu operațional de ducere a operațiilor militare, prin prezentul proiect de act normativ sunt create mecanismele pentru ca Ministerului Apărării Naționale și celelalte autorități publice din domeniul apărării, ordinii publice și securității naționale să poată realiza acțiuni și să poată implementa politici și standarde în domeniul apărării cibernetice.

2.4 Alte informații

Dat fiind ritmul rapid de evoluție a tehnologiilor, precum și modificarea cadrului legislativ la nivel NATO și UE, legea va fi analizată și revizuită periodic, în vederea adaptării continue la provocările și oportunitățile generate de un mediu de securitate în permanentă schimbare.

Secțiunea a 3-a: Impactul socioeconomic **)

3.1 Descrierea generală a beneficiilor și costurilor estimate ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ

Prezentul act normativ va contribui la susținerea procesului de digitalizare a economiei și a serviciilor, inclusiv a celor oferite de către stat, prin asigurarea unui grad ridicat de securitate cibernetică, a unei capacități de reacție instituțională rapidă la incidente din spațiul cibernetic și a unor capacități robuste de apărare cibernetică în cazul atacurilor cibernetice, asupra rețelelor și sistemelor informatice de interes național.

De asemenea, prin crearea unui sistem integrat de conducere și cooperare în domeniul securității cibernetice care asigură o capacitate sporită de acțiune preventivă și de reacție vor putea fi evitate prejudicii extinse la nivelul operatorilor care desfășoară activități economice în România.

3.2 Impactul social

Proiectul de lege nu se referă la acest subiect.

3.3 Impactul asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului

Proiectul de lege nu se referă la acest subiect.

3.4 Impactul macroeconomic

Proiectul de lege nu se referă la acest subiect.

3.4.1 Impactul asupra economiei și asupra principalilor indicatori macroeconomici

Proiectul de lege nu se referă la acest subiect.

3.4.2 Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat

Proiectul de lege nu se referă la acest subiect.

3.5. Impactul asupra mediului de afaceri

Prezentul act normativ va contribui la: creșterea nivelului de cooperare între instituțiile din domeniile apărării, ordinii publice și securității naționale și mediul academic, industria națională

de profil sau alți parteneri din mediul public sau privat, inclusiv prin mecanismul rezervei de specialiști în securitate și apărare cibernetică, stimularea cercetării, dezvoltării și inovării în domeniul securității cibernetice, consolidarea securității cibernetice a rețelelor și sistemelor informatice și a serviciilor digitale de interes strategic la nivel național.

3.6 Impactul asupra mediului înconjurător

Proiectul de lege nu se referă la acest subiect.

3.7 Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva inovării și digitalizării

Proiectul de lege nu se referă la acest subiect.

3.8 Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva dezvoltării durabile

Proiectul de lege nu se referă la acest subiect.

3.9 Alte informații

Secțiunea a 4-a Impactul financiar asupra bugetului general consolidat atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani), inclusiv informații cu privire la cheltuieli și venituri.***)

- în mii lei (RON) -

Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe cinci ani
		3	4	5	6	
1	2	3	4	5	6	7
4.1 Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
i. impozit pe profit						
ii. impozit pe venit						
b) bugete locale						
i. impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
i. contribuții de asigurări						
d) alte tipuri de venituri (se va menționa natura acestora)						
4.2 Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
i. cheltuieli de personal						
ii. bunuri și servicii						
b) bugete locale:						
i. cheltuieli de personal						
ii. bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
i. cheltuieli de personal						
ii. bunuri și servicii						
d) alte tipuri de cheltuieli (se va menționa natura acestora)						
4.3 Impact financiar, plus/minus, din care:						

a) buget de stat b) bugete locale						
4.4 Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
4.5 Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
4.6 Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
<p>4.7 Prezentarea, în cazul proiectelor de acte normative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, a următoarelor documente:</p> <p>a) fișa financiară prevăzută la art.15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, însoțită de ipotezele și metodologia de calcul utilizată;</p> <p>b) declarație conform căreia majorarea de cheltuială respectivă este compatibilă cu obiectivele și prioritățile strategice specificate în strategia fiscal-bugetară, cu legea bugetară anuală și cu plafoanele de cheltuieli prezentate în strategia fiscal-bugetară.</p>						
<p>4.8 Alte informații Prezentul proiect de lege nu are impact financiar.</p>						
<p>Secțiunea a 5-a: Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare</p>						
<p>5.1 Măsurile normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ</p> <p>a) acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ: - Nu este cazul</p> <p>b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. În vederea aplicării prevederilor art. 19 alin. (3) din proiectul de lege, politicile de confidențialitate se adoptă prin ordin al directorului DNSC în maximum 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi. 2. În vederea aplicării prevederilor art. 23 din proiectul de lege, autoritățile prevăzute la art. 10 adoptă măsuri proprii de reziliență în spațiul cibernetic în maximum 120 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi. 3. În vederea aplicării prevederilor art. 27 alin. (1) din proiectul de lege,, metodologia se adoptă prin ordin al directorului DNSC în maximum 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi. 4. În vederea aplicării prevederilor art. 31 alin. (2)-(4) din proiectul de lege, ministrul cercetării, inovării și digitalizării emite un ordin în maximum 120 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi. 						
<p>5.2 Impactul asupra legislației în domeniul achizițiilor publice Proiectul de lege nu se referă la acest subiect.</p>						
<p>5.3 Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația UE (în cazul proiectelor ce transpun sau asigură aplicarea unor prevederi de drept UE). Proiectul de lege nu se referă la acest subiect.</p>						
<p>5.3.1 Măsurile normative necesare transpunerii directivelor UE Proiectul de lege nu se referă la acest subiect.</p>						

<p>5.3.2 Măsuri normative necesare aplicării actelor legislative UE Proiectul de lege nu se referă la acest subiect.</p>
<p>5.4 Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene Proiectul de lege nu se referă la acest subiect.</p>
<p>5.5 Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente asumate Proiectul de lege nu se referă la acest subiect.</p>
<p>5.6. Alte informații</p>
<p style="text-align: center;">Secțiunea a 6-a: Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ</p>
<p>6.1 Informații privind neaplicarea procedurii de participare la elaborarea actelor normative Proiectul de lege nu se referă la acest subiect.</p>
<p>6.2 Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate. Proiectul de lege nu se referă la acest subiect.</p>
<p>6.3 Informații despre consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale Proiectul de lege nu se referă la acest subiect.</p>
<p>6.4 Informații privind puncte de vedere/opinii emise de organisme consultative constituite prin acte normative Proiectul de lege nu se referă la acest subiect.</p>
<p>6.5 Informații privind avizarea de către: a)Consiliul Legislativ Se solicită avizul Consiliului Legislativ. b)Consiliul Suprem de Apărare a Țării Se solicită avizul Consiliului Suprem de Apărare a Țării. c)Consiliul Economic și Social Se solicită avizul Consiliului Economic și Social. d)Consiliul Concurenței e)Curtea de Conturi</p>
<p>6.6 Alte informații</p>
<p style="text-align: center;">Secțiunea a 7-a: Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ</p>
<p>7.1 Informarea societății civile cu privire la elaborarea proiectului de act normativ Pentru proiectul de act normativ a fost îndeplinită procedura stabilită prin dispozițiile Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată. Prezentul proiect de lege este supus consultării publice potrivit prevederilor art. 7 alin. (13) din Legea nr. 52/2003, termenul de punere în procedura de consultare publică fiind de 10 zile lucrătoare.</p>

Urgența promovării prezentului proiect de act normativ este generată din calendarul de implementare a Programului Național de Redresare și Reziliență (PNRR), în care România și-a asumat implementarea măsurii „Asigurarea securității cibernetice a entităților publice și private care dețin infrastructuri cu valențe critice” (Componenta 7 - Transformare digitală – Reforma 3). În jalonul 151, indicatorul de implementare prevede „Dispoziție legală care indică intrarea în vigoare a Legii privind apărarea și securitatea cibernetică a României”. Conform negocierilor și angajamentelor rezultate prin PNRR, Legea privind apărarea și securitatea cibernetică a României trebuie să stabilească cadrul juridic și instituțional pentru organizarea și desfășurarea activităților din domeniul securității cibernetice și al apărării cibernetice, mecanismele de cooperare și răspunsurile instituțiilor în domeniile în cauză. Termenul de intrare în vigoare a legii este 31 decembrie 2022.

De asemenea, complexitatea atacurilor cibernetice la adresa autorităților și instituțiilor statului român, în contextul războiului din Ucraina, impune adoptarea unei legislații curajoase, care să garanteze funcționarea infrastructurilor critice, siguranța cetățenilor în spațiul cibernetic și buna funcționare a administrației publice.

7.2 Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice.

7.3 Alte informații

Secțiunea a 8-a:

Măsuri privind implementarea, monitorizarea și evaluarea proiectului de act normativ

8.1 Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ

8.2 Alte informații

Față de cele prezentate mai sus, a fost elaborat proiectul de Lege privind securitatea și apărarea cibernetică a României, pe care îl supunem Guvernului pentru aprobare.

MINISTRUL CERCETĂRII, INOVĂRII ȘI DIGITALIZĂRII

SEBASTIAN-IOAN BURDUJA

AVIZĂM FAVORABIL:

MINISTRUL APĂRĂRII NAȚIONALE

ANGEL TÎLVAR

MINISTRUL AFACERILOR INTERNE

LUCIAN NICOLAE BODE

**DIRECTORUL
SERVICIULUI DE TELECOMUNICAȚII
SPECIALE**

IONEL SORIN BĂLAN

**DIRECTORUL
SERVICIULUI ROMÂN DE INFORMAȚII**

EDUARD RAUL HELLVIG

Față de cele prezentate mai sus, a fost elaborat proiectul de Lege privind securitatea și apărarea cibernetică a României, pe care îl supunem Guvernului pentru aprobare.

AVIZĂM FAVORABIL:

**DIRECTORUL
SERVICIULUI DE PROTECȚIE ȘI PAZĂ**

LUCIAN SILVAN PAHONȚU

**DIRECTORUL GENERAL AL OFICIULUI
REGISTRULUI NAȚIONAL AL
INFORMAȚIILOR SECRETE DE STAT**

MARIUS PETRESCU

**DIRECTORUL
SERVICIULUI DE INFORMAȚII EXTERNE**

GABRIEL VLASE

**DIRECTORUL DIRECTORATULUI
NAȚIONAL DE SECURITATE
CIBERNETICĂ**

DAN CÎMPEAN

MINISTRUL FINANȚELOR

ADRIAN CÂCIU

MINISTRUL AFACERILOR EXTERNE

BOGDAN LUCIAN AURESCU

MINISTRUL JUSTIȚIEI

MARIAN-CĂTĂLIN PREDOIU